

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 10-03-47674 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

בפני
השופטת דיתה פרוז'נין – נשיאה
נציג עובדים - מר עלי בלום
נציג מעבידים - מר אברהם מנצורי

התובעת
ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד אילן שמר

נגד

הנתבעים
1.ליאוניד פוליבוי
2.א.אפשטיין ובניו בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד נתן לרר

החלטה

1. התובעת מבקשת להציג לפנינו מסמכים שנמצאו במחשב האישי שסיפקה לנתבע 1 במהלך עבודתו אצלה. לטענתה מסמכים אלה תומכים בטענותיה בתביעתה נגד הנתבעים בעילה של גרם הפרת חוזה, ומשכך הם רלבנטיים להליך.
2. וזו השתלשלות העניינים שבסופה הוגשה בקשה זו שלפנינו:
 - א. התובעת הינה חברה המספקת שירותי ניהול ופיקוח הנדסיים ברחבי הארץ. הנתבע 1 עבד אצל התובעת ופיקח על שיפוצו ושדרוגו של קניון אשדוד (להלן - הפרויקט).
 - ב. הנתבע 1 התפטר מעבודתו אצל התובעת, ועבר לעבוד אצל הנתבעת 2.
 - ג. הפרויקט הועבר לפיקוחה של הנתבעת 2.
 - ד. תחילה הוגשה התביעה נגד הנתבע 1 בלבד. בכתב התביעה נטען כי הנתבע 1 התפטר מתפקידו אצל התובעת בשלב קריטי ומכריע של העבודה, ועבר לעבוד בחברה המתחרה - הנתבעת 2. עוד נטען כי בעקבות התפטרותו של הנתבע 1 ותחילת עבודתו אצל הנתבעת 2, עבר הפרויקט כולו לחברה זו.
 - ה. ביום 5.9.12 התקבלה בחלקה בקשת התובעת וכתב התביעה תוקן כך שהוספה לתביעה גם הנתבעת 2.
 - ו. לאחר סיום שלב ההוכחות, ובטרם ניתנה החלטה על הגשת סיכומים הגישה התובעת את הבקשה מושא החלטה זו.

1 מתוך 9

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

2. בישיבת הוכחות שנועדה לברר מהו אופיה וסיווגה של תיבת הדואר האלקטרונית, שבה נמצאו המסמכים שגילויים מתבקש, ומהן ההוראות שניתנו או לא ניתנו לעובדים בעניין זה וכד', נשמעה עדותם של מר ניסים שוקר ושל הנתבע 1, ולאחר מכן סיכמו הצדדים את טענותיהם.

3. התובעת טוענת כי האמור במסמכים שגילויים מתבקש רלבנטי לסוגיות העיקריות המתעוררות בתיק, ויש בהם כדי לקעקע לחלוטין את הגנת הנתבעים. מוסיפה התובעת כי מן המסמכים עולה שהנתבע 1 התכתב עם גורמים שונים, ובכלל זה עם הנתבעת 2, בנוגע לעבודה עתידית בשירותיה. ההתכתבויות גם מבססות, לטענת התובעת, את טענתה כי הנתבע 1 פעל להעברת הפרויקט מהתובעת לנתבעת 2, והן תומכות בטענת התובעת כי נעשתה קנוניה בין הנתבעים נגדה.

4. מנגד טוענות הנתבעות כי התדפיסים המבוקשים הינם תדפיסי הודעות הדואר האלקטרוני של הנתבע 1, שהוצאו מתיבת הדואר שלו תוך פגיעה בפרטיותו, כי לא ברור כיצד הצליחה התובעת להיכנס לתיבת הדואר האלקטרונית של הנתבע 1, וכי לא ניתנה הסכמתו לכך. הנתבעות מוסיפות כי לא ניתן לדעת אם מדובר במסמכים מקוריים, וכי לא נעשו בהם שינויים. לפיכך יש לדחות את הבקשה.

5. דיון והכרעה

שתי זכויות כבדות משקל, אשר הוכרו כזכויות חוקתיות בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (סעיפים 3 ו-7) ניצבות זו מול זו בבואנו להכריע בשאלה האם יש לקבל את הבקשה או לדחותה. מן העבר האחד עומדת זכותו הקניינית של המעסיק בעסקו, ובעלותו במחשב, בטכנולוגיית המידע ובזמן העבודה שמשקיע העובד בפעילות שאינה קשורה לעבודה. מן העבר השני ניצבת זכותו של העובד לפרטיות בכלל, ולפרטיות במרחב הווירטואלי בפרט, ולסודיות השימוש שהוא עושה במרחב זה, תוך התחשבות בכך שהעובד נמצא חלק נכבד מיומו בעבודה, מול המחשב והמרחב הווירטואלי, ואין זה סביר למנוע ממנו לעשות שימוש באמצעי זה לצרכיו האישיים (ע"ע 312/08 טלי איסקוב ענבר ואח' נ' מדינת ישראל ואח',

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

ניתן ביום 8.2.11, להלן – פרשת איסקוב). לצורך הכרעה בשאלה איזו זכות יש להעדיף, יש לבחון היטב את נסיבותיו של העניין המובא לפנינו, ולאזן בין הזכויות הנ"ל מתוך הבנה כי אין מדובר בזכויות מוחלטות.

כך סיכמה שופטת בית הדין האזורי לעבודה בת"א סיגל דוידוב-מוטולה (כתוארה אז) את השיקולים שעל בית הדין לשקול בעניינה של טלי איסקוב (עב (אזורי ת"א) 10121/06 טלי איסקוב ענבר נגד הממונה על חוק עבודת נשים ואח'), ניתן ביום 15.07.2007, להלן- איסקוב באזורי):

"הכלל המתאים במסגרת יחסי עבודה - אלא אם הוסכם אחרת בין הצדדים - הוא כי העובד רשאי לבצע שימוש פרטי בהיקף סביר בתא הדואר האלקטרוני שהועמד לרשותו, וכן זכאי - ככלל - לפרטיות בכל הנוגע לתכתובות אלו. מאידך למעסיק זכות משלו לפקח על השימוש שנעשה בדואר האלקטרוני לצרכים פרטיים, על ידי בדיקת היקף השימוש ללא כניסה לתוכן של ההודעות (בדומה להוצאת פלט שיחות טלפון).
באשר לעיון בתוכן התכתובות - כלל היסוד הוא כי אין לאפשר נוכח הפגיעה בזכות הפרטיות של העובד; עם זאת כיוון שהזכות לפרטיות, ככל זכות יסוד אחרת, אינה מוחלטת אלא יחסית, יש לאזנה מול האינטרסים של המעסיק, ולאפשר את העיון ככל שלמעסיק אינטרס ספציפי משמעותי המצדיק זאת לפי שלושת מבחני המידתיות, ובתלות בנסיבותיו הספציפיות של המקרה" (ההדגשה הוספה- ד. פ.).

6. ההלכה המנחה בשאלה הניצבת לפנינו נקבעה בע"ע 312/08 הנ"ל. שם נקבע כי חדירה לתכתובות של עובד תעשה בכפוף לתנאים מצטברים: לגיטימיות, מידתיות, שקיפות, סבירות, צמידות מטרה ותום לב. בפסק הדין נעשתה אבחנה בין תיבת דואר מקצועית המיועדת למטרות עבודה בלבד לבין תיבת דואר מעורבת או אישית שניתנה על ידי המעביד לעובד, ומשמשת גם לתכתובות אישיות. נפסק כי בתיבת דואר מקצועית רשאי המעביד לבצע פעולות ניטור ומעקב של תכתובות מקצועיות בכפוף לעקרון הלגיטימיות, המידתיות והדין. זאת, בתנאי שהמעביד הודיע מראש לעובד כי מדובר בתיבה מקצועית ואין לו רשות לעשות בה שימושים פרטיים. עם זאת נדרשת הסכמת העובד לחדירה לתכתובות אישית גם אם מדובר בתיבה מקצועית.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

באשר לתיבה אישית או מעורבת, רשאי המעסיק לחדור לחומר המצוי בתכתובת האישית של העובד במקרים חריגים ויוצאי דופן בלבד, ובכפוף לתנאים המצטברים הנדרשים. כל זאת, תוך איזון בין התנהלות העובד בתיבה האישית או המעורבת וההגנה הנדרשת על פרטיותו, לבין האינטרסים הלגיטימיים של המעסיק. גם כאן, בדומה לתיבה המקצועית, נדרשת הסכמת העובד לחדירה לתכתובת אישיות. עוד נפסק כי מעסיק אינו יכול לחדור לתיבת דוא"ל חיצונית- אישית של העובד אלא אם יש בידיו צו של בית דין המותר לו לעשות כן.

7. ומן הכלל אל הפרט. לאחר שבחנו את טיבה של תיבת הדואר כעולה מחומר הראיות שהוצג לפנינו, הגענו לכלל מסקנה כי יש להתיר לתובעת להגיש את המסמכים שנמצאו במחשב שהיה בשימוש של הנתבע 1, תוך מתן אפשרות לנתבעים לטעון למשקלם ולאמינותם של מסמכים אלה. טעמינו יפורטו להלן.

8. מר שוקר, מנהל התובעת, העיד בעניין אופייה של תיבת הדואר בדיון מיום 11.11.13 כך :

"ש. לא היו לכם הערות מפורשות לעובדים לגבי אפשרויות המחשב, דואר אלקטרוני וכיו"ן
ת. אין הערות אנחנו עובדים על בסיס של רשת, ועל פניו...
ש. שאלתי אם היו הנחיות ברורות.
ת. אנחנו עובדים ברשת, וכל אחד נכנס לדואר של כל אחד כדי להשלים איתו, אין לנו כאן הגבלה. ההפך אנחנו גם מושכים חומר מדי פעם מהרשת.
ש. אתם נכנסים למחשב שלו עוד לפני כן.
ת. אני לא יודע, אני מניח, גם למשוך אינפורמציה, למשוך חשבונות כדי להגיש חשבונות. אנחנו מדי פעם מושכים חשבונות מכל עובד שיש לו את החשבונות שהוא מאשר לקבלנים כדי להגיש שכ"ט על בסיס זה.
ש. לחשבון יש כרטיס מיוחדת במחשב.
ת. לא, זה בתוך המיילים.
ש. אתה מחפש בתוך המיילים איפה יש במקרה חשבון.
ת. לא, החשבונות מופיעים במיילים של העובדים, לקראת סוף החודש מושכים את החשבונות מהמיילים או צווי התחלת עבודה במידה ואנחנו

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

זקוקים, או חוזים שנמצאים במייל של כל עובד ומושכים את זה כדי להתנהל גם חשבונאית וגם חוזית.

ש. זה במסגרת העבודה.

ת. זה אופי העבודה.

ש. מושכים באמצעות קוד מסוים.

ת. אין קוד.

ש. מחפשים בין מיילים אחד לאחד.

ת. אין קוד. כל המחשבים של כל העובדים פתוחים ללא קוד. לכל

העובדים. כל אחד יכול להיכנס למחשב שלי, באופן אישי כי זו רשת,

אני יכול להיכנס למחשב של כולם. העובד בהתחלה מקבל קוד כדי

להיכנס ואחרי זה יותר אין קוד כולם פותחים לכולם את המחשב" (ע' 51

ש' 31- ע' 52 ש' 21, ההדגשה הוספה- ד.פ.).

מדבריו של מר שוקר עולה כי תיבות הדואר שבהן ניהלו העובדים את התכתבויותיהם אצל התובעת אינן בגדר תיבות דואר פרטיות, שכן אין להן קוד גישה מיוחד המופעל בכל פעם שהעובד מבקש להיכנס לתיבת הדואר, וכל העובדים ובכלל זה התובעת יכלו להיכנס לתיבות הדואר של כל העובדים האחרים, והדבר אף נעשה לצורך הוצאת מסמכים שהיו נחוצים לעבודה השוטפת.

מכאן שכל ההתכתבויות של העובדים בתיבות הדואר אצל התובעת היו חשופות, והעובדים ידעו או שהיה עליהם לדעת כי אין מדובר בתיבות דואר פרטיות אלא בתיבות דואר מקצועיות שהשימוש בהן הינו לצרכי עבודה (כגון לצורך מילוי דו"חות ועוד).

מר שוקר אמנם ציין כי לא ניתנו הנחיות מפורשות בעניין אופן השימוש בתיבות הדואר, ולא נאסרה פעילות אישית של עובדים בתיבות הדואר, ואולם היעדרו של קוד אישי, ומשיכת מסמכים מתיבות הדואר של העובדים על ידי התובעת מעידים כי מדובר בתיבת דואר מקצועית, וכי העובדים ויתרו במשתמע על פרטיותם לגבי המסמכים המצויים בתיבות הדואר שלהם, שכן זו היתה פתוחה לכל.

9. תכלית הדרישה לכללים ונהלים ברורים, כעולה מפרשת איסקוב, נועדה להגן על העובד מפני מעסיק "פולשני", ולהבהיר לעובד מראש את המותר והאסור. אלא שבענייננו, וכפי שהעיד מר שוקר, תיבות הדואר היו פתוחות לכלל העובדים ולא רק לעיונה של התובעת, וכולם עשו

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

בחומר המצוי בהן שימוש לצרכי עבודה. לא ניתנה הנחיה האוסרת על העובדים להשתמש בתיבת הדואר שהועמדה לרשותם לצרכים פרטיים, אולם עצם העובדה שתיבת הדואר היתה פתוחה, ולכל עובד ניתנה אפשרות להיכנס לתיבת הדואר של האחרים בלא כל הגבלה, הינה בגדר איתנות כי מדובר בתיבת דואר פומבית, כי זכות העובד לפרטיות אינה נשמרת למעשה בתיבת דואר זו מעצם מהותה, וכי מי שמנהל תכתובות אישיות ופרטיות בתיבת דואר זו מוותר על זכותו זו מראש. משכך יש לייחס לנתבע 1 הסכמה מכללא למדיניות "תיבות הדואר הפתוחות", ומכוחה הסכמה מכללא לחשיפת תכתובות אישיות שהתנהלה בתיבה זו.

10. בפרשת איסקוב בארצי נעשתה אבחנה לגבי המסמכים המצויים בתיבה, בין מסמכים מקצועיים, שבהם מותר למעסיק לעיין בכפוף לתנאים; לבין מסמכים אישיים שבהם מותר למעסיק לעיין בכפוף להסכמת העובד, ונפסק כי:

"גם אם העובד קיים תכתובות אישיות בתיבה המקצועית בניגוד למדיניות מקום העבודה, המעסיק אינו רשאי להיכנס לנתוני תוכן של אותה תכתובת אישית. אלא אם כן מתקיימים התנאים החריגים המצדיקים חדירה לנתוני התוכן כאמור, לאור עקרונות הלגיטימיות, המידתיות והדין החל, וככל שהמעסיק ביקש מראש וקיבל הסכמת העובד לכך, במפורש, מדעת ומרצון חופשי" (איסקוב בארצי, פסקה 54 ו, ההדגשה הוספה- ד.פ.).

ואולם כפי שפורט בהרחבה לעיל, בענייננו אין מדובר בתיבה מקצועית בעלמא, אלא בתיבת דואר הפתוחה לכל דיכפין. על כן, גם אם לא ניתנה הסכמת העובד מראש לחשיפת נתוני התוכן של התכתובות, הרי עצם ניהולם בתיבת דואר מעין זו מעיד על הסכמת העובד לחשיפתם.

11. גם אופן גילוייה של התכתובות תומך במסקנה כי יש להיעתר לבקשת התובעת. מר שוקר העיד כי זמן מה לאחר שהחזיר הנתבע 1 את המחשב האישי שניתן לו על ידי התובעת לשימוש, פורמט המחשב, ותוך כדי כך נמצאו המסמכים והודעות הדוא"ל מושא החלטה זו

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

(סעיפים 3-4 לתצהיר מר שוקר, ע' 51). דהיינו, אין מדובר בחדירה שנעשתה מתוך כוונה לפגוע בפרטיות העובד, ולמצוא מידע לגביו, אלא כחלק משגרת העבודה לאחר שהוחזר המחשב ובתום לב.

זאת ועוד. נתבע 1 ציין בעדותו כי לא ייחס למסמכים משקל רב. בדיון שהתקיים ביום 21.3.13 בעניין המסמכים שנותרו במחשב אמר הנתבע 1:

"ש.....נכון שהחזרת את המחשב הנייד שלך לניסים.

ת. נכון.

ש. לא מחקת משם את התכתובת שלך.

ת. נכון. לא חשבתי שעשיתי משהו פלילי, אחרת הייתי מוחק.

"ש. אתה מוכן שזה יוצג פה, הכל.

ב"כ התובעת: נסים אמר את זה, שבמחשב שהוא השאיר היו...

ת. אני לא מסכים. כל אחד יכול להכניס לתיבה מה שהוא רוצה.

ב"כ הנתבעים: העד לא יכול לענות אם הוא מסכים. אין לי דרך לדעת מי

פרץ את תיבת המייל האישית" (ע' 52 ש' 13-5, ההדגשה הוספה- ד.פ.).

מדברי הנתבע 1 עצמו עולה כי הוא מתנגד לחשיפתם של המסמכים משום שהוא חושש שאינם אמין, ואולם שאלה זו אינה נוגעת לשלב זה של דיונו, היינו לדיון בשאלת מתן היתר להצגת המסמכים. שאלת מהימנותם של המסמכים ואמיתות תכנם תידון בשלב מאוחר יותר. העובדה שגם הנתבע 1 עצמו לא טרח למחוק את המסמכים מן המחשב לאחר שסיים את עבודתו והחזיר את המחשב לתובעת, תומכת במסקנתנו כי יש לראות בהתנהגותו והתנהלותו זו הסכמה מכללא לחשיפתם ובצידה ויתור על פרטיותו לגבי מסמכים אלה, גם אם מדובר במסמכים פרטיים, שהרי המחשב לא היה עוד בחזקתו, והוא לא עשה דבר כדי לשמור על פרטיותו.

12. לכל אלה יש להוסיף כי ביום 25.6.08 נחתם הסכם קיבוצי בין הסתדרות העובדים החדשה לבין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים (להלן- ההסכם הקיבוצי). בהסכם זה נאמר, בין היתר, כי:

"הזכות לפרטיות תיבחן ביחד עם זכות המעסיק לנהל את עסקו

בהתאם למטרותיו ולאינטרסים שלו" (סעיף 2ה).

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

עוד נקבע בהסכם הקיבוצי כי :

"בהתקיים נסיבות, שמקימות למעסיק סביר סיבה להניח בתום לב, כי העובד עושה במחשב שימוש בלתי חוקי או שימוש החושף את המעסיק לתביעות צד שלישי או שימוש שיש בו בכדי לפגוע בעסק, רשאי המעסיק לבצע פעולות לבדיקת שימוש העובד במחשב, באינטרנט ו/או בדוא"ל, והכל במידה ראויה וסבירה, לפרק זמן סביר ותוך צמידות למטרה. לכל כניסה לתיבת דואר אישית, הנושאת כתובת עם שם העובד בלבד ולקבצים אישיים שלו, נדרשת הסכמה מפורשת מצד העובד, ואם ביקש זאת העובד, יעשה הדבר בנוכחותו" (סעיף 3ד, ההגשה הוספה- ד.פ.).

אכן גם ההסכם הקיבוצי מתנה את חשיפת המסמכים בהסכמת העובד, ואולם הוא מאפשר התייחסות אחרת למסמכיו הפרטיים של העובד אם נעשה הדבר כדי לפגוע בעסק, ובענייננו זו הינה טענת התובעת, מה גם שמדובר בתיבת דואר אישית, ולא זה המצב בענייננו. אם אמנם היה העובד מעורב, לכאורה, בהעברת הפרויקט מהתובעת לנתבעת 2 הרי שמדובר, לכאורה, בפגיעה קשה במעביד, ואם אמנם תרם הנתבע 1 למהלך זה, הרי שעשה שימוש במחשב שהועמד לרשותו של ידי התובעת כדי לפגוע בעסקיה. אמנם לא ניתן לצאת מהנחה זו משטרם הסתיים שלב הראיות בתיק זה, ואולם יש לאפשר לתובעת לנסות ולהוכיח את טענותיה, מה גם שאם אין במסמכים מידע התומך בטענה זו, לא ייפגע הנתבע 1 והאמת תצא לאור.

סוף דבר-

הבקשה מתקבלת.

התובעת תמציא לבית הדין וישירות לצד שכנגד את המסמכים בצירוף תצהיר המפרט כיצד נמצאו.

הנתבעים יודיעו, תוך 15 יום האם הם מבקשים לחקור את המצהיר, להגיש תצהיר מטעמם או כל הודעה אחרת רלבנטית לעניין.

הוצאות בקשה זו יילקחו בחשבון עם סיום ההליך ובהתאם לתוצאה.

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

13 ינואר 2014

ס"ע 47674-03-10 ניסים שוקר - מהנדסים יועצים בע"מ נ' פוליבוי ואח'

ניתנה היום, י"ב שבט תשע"ד, 13 בינואר 2014, בהעדר הצדדים.

"ההחלטה נחתמה בידי נציגי הציבור ועותק נמצא בתיק בבית הדין. לצדדים מופץ עותק בחתימה אלקטרונית של השופט לבדו".

ד. פרוז'נין נציג עובדים נציג מעבידים

ד. פרוז'נין - שופטת
אב"ד

נציג עובדים
מר בלום

נציג מעבידים
מר מנצורי